

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

13. oktober 2016

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 529 (Alm. del) af 16. september 2016 stillet efter ønske fra Josephine Fock (ALT)

Spørgsmål

Da Finansministeriet i 80'erne regnede på effekterne af nedsat arbejdstid, var det under antagelse af, at produktiviteten stiger 1/3 pct., når arbejdstiden nedsættes med 1 pct., se f.eks. Finansministeriet, Budgetdepartementet (1982), "Samfundsøkonomiske virkninger af en nedsættelse af arbejdstiden". Hvad er baggrunden for, at denne antagelse ikke indgår i Finansministeriets beregninger i dag?

Svar

I Finansministeriets publikation *Samfundsøkonomiske virkninger af en nedsættelse af arbejdstiden* fra 1982 er det for så vidt angår den private sektor forudsat, at den umiddelbare procentvise stigning i arbejdstimeproduktiviteten andrager 1/3 af den procentvise arbejdstidsforkortelse.

Det fremgår af publikationen, at denne forudsætning er behæftet med en meget betydelig usikkerhed.

Det fremgår endvidere af publikationen, at det er meget vanskeligt at nå frem til en empirisk vurdering af arbejdstidsforkortelsens betydning for produktivitetsudviklingen, idet det – set i forhold til, at arbejdstiden siden anden verdenskrig er blevet reduceret kraftigt, og at der samtidig er sket betydelige produktivetsstigninger – ifølge publikationen ikke er muligt at isolere denne forklaringsfaktor fra andre faktorer.

Det nævnes i publikationen, at der i ADAM-modellen (der udarbejdes af Danmarks Statistik) på daværende tidspunkt var opstillet en beskæftigelsesrelation for arbejdere i fremstillingsvirksomheder, som indebar, at en arbejdstidsforkortelse på 1 pct. øgede arbejdstimeproduktiviteten med 0,35 pct. I den nuværende udgave af ADAM-modellen, som er estimeret på nyere tidsperioder, er der ikke en sammenhæng mellem timeproduktiviteten og den aftalte arbejdstid.

Endelig bemærkes, at den aftalte arbejdstid såvel som den gennemsnitlige arbejdstid i dag er lavere end den, der var udgangspunkt for vurderingen af udviklingen efter 2. verdenskrig i publikationen fra 1982, ligesom det også må lægges til grund,

at den potentielle produktivitetsvækst i dag er lavere end i årene efter 2. verdenskrig. Siden 1990'erne er produktivitetsvæksten aftaget.

Finansministeriet er ikke bekendt med empirisk funderede analyser, der giver grundlag for at forudsætte, at en arbejdstidsforkortelse generelt fører til en produktivitetsstigning.

Da det er vanskeligt direkte at måle arbejdstidens virkning på produktiviteten, belyser mange af de foreliggende analyser i stedet sammenhængen mellem arbejdstidens længde og fx hyppigheden af arbejdsskader, sygefravær og lignende. Den foreliggende forskning vedrører ofte enkelte faggrupper eller virksomheder.

En oversigt over en række af sådanne analyser findes i *J. Pencavel: The Productivity of Working Hours, The Economic Journal, December 2015*. I denne artikel konkluderes, at op til en vis ugentlig arbejdstid er timeproduktiviteten den samme uanset antallet af arbejdstimer, men når arbejdstiden når op over et vist niveau, daler timeproduktiviteten. Det antages i artiklen, at denne grænse varierer på tværs af brancher og arbejdsfunktioner. De omtalte grænser er generelt væsentligt over den normale arbejdstid i Danmark.

Andre analyser (nævnt i den anførte artikel af J. Pencavel) peger ligeledes på, at muligheden for produktivetsgevinster er størst, jo højere det ugentlige arbejdstimetal er i udgangspunktet. Afslutningsvis konkluderer artiklen, at der er behov for yderligere analyser på aktuelle data for at belyse sammenhængen mellem arbejdstid og produktivitet.

På den baggrund og med udgangspunkt i den i international sammenhæng lave arbejdstid i Danmark finder Finansministeriet ikke, at der er belæg for at lægge til grund, at yderligere reduktioner i arbejdstiden skulle medføre produktivitetsstigninger.

Med venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen
Finansminister